GAZETA
DE TRANSILVANIA.

ANUL (Kъ преаналта воіе.) AL IX-LEA.

Nro 10. *Brashov, 31. Januarie.* 1846.

Gazeta de Transilvania ші Фóіца пентрь мінте, іnімь ші літературь аь прецьл пе ан ануер 8 (24 дoлъчерї) арцінт, іар пе ан жумътате ан 4 ф. арцінт. Препетараціа се поате фаче ла тоате к. к. дереґъторіі de пощь, іар ан Іашї ла DD-лор N. ші Хр. Георґіе ші ан Бъкърещї ла D. Іосіф Romanon.

Квлтвл бісеріческ ші ашезъмънтъріле бінефъкътóре а пріnціпатвлї Валахіеі.

(Ануеіере).

Іар ігъменіі мънъстірілор ануінате ампъртъшindвсе de фолосвріле челе пепвмърате каре ле сънт акордате прін повл регламент, тот пь воеск а се свпвне легіюірілор атінгътоаре de персоана лор ші de мънъстірі ші аша п'аь вртат нічда чea фрътосъ каре ануртачеаста аь дат пречоції мънънтені. De цеаь ера тоатъ остеніреа кърмвірей провісорніче, de цеаь тоате міжлоачеле ануребінцате de a лъмина реліціа преа сфінціі сале а патріархвлвї din Константіnопол ші а сфінціlор дела тоате локвріле сфънте. De цеаь ера ші кіемареа ла Бъкърещі а депвтаціlор вnde лі с'аь лъмвріт тоате фолосвріле каре кърг dінтр'о поъ administраціе кіар пентрь локвріле сфънте; ші кънd лі с'аь арътат асъдрътатеа че есте de a прімі de o парте фолосврі a вній administрації, іар de алтъ парте de a се ретраце дела dиспосіціле еї, — кънd лі с'аь арътат тоате требвінца неапърат a се свпвне ла векеа орі ла поа орлнdвіалъ, фінd къ пь пот фі фърь de нічі o легісларіе, кънd ануе сфършіт еї с'аь лъзат пвші анур'о dілемъ каре пь ле аь маі лъсат нічі вн міжлок софістік de скъпаре: атвнчі еї с'аь апърат къ кввънтвл къ пекілініле лор пь сънт дествл ануінтерічіторе. Анур'ачеаста асеменеа ші administраціа de астъзі пь ера маі мвлт порокоасъ ші ачеі каре сънт інтересаці ла неорлнdвіелі пънъ ан зіоа de астъзі аь цінт a се ретраце de гласвл dрептъцї. Noі dар пь dорім алт чева, de кът къ клервл ан капвл бісеріч съ рвпъ вълвл каре лі аскънde вн стат de лъкрърі аша de жълвіт, ка ан сфършіт dестінаціа оперілор бінефъкътоаре съ пь маі фіе dепъртатъ de скопвл съ, ші аша локвріле челе сфънте ар фі маі біне слъжіте, іар чеі сърmані, въдвве ші орфелінї, ар авea требвінцеле лор, слъжба dвмнезеіаскъ ар фі ануестратъ маі біне прекът ші ашезъмънтъріле бінефъкътоаре с'ар фолосі de вн свкърс маі маре.

Бісеріčіле пріnціпатвлвї сънт:

атърnате dела метрополіе	1230
„ „ епіскопіа de Рънnік .	1611
„ „ „ „ Арціш .	521
„ „ „ „ Бузеў . .	617
ан Бъкърещі съ афлъ	104
Сvма	4083

Ан бісеріčіле ачесте слъжеск 7019 преоці ші 2081 dіакові.

De кълтва врете ануколо съ вede ла клервл ромънеск о маре скімбаре моралічеаскъ че ші аь фост о требвінцъ de обще сімцітъ. De акът ануінте преоції требвіеск пь нвмаі a се свпвне ла о черчетаре асвпра цінцелор теолоґіче чі ші кondвіта лор есте біне стрънжітъ, преотвл есте акът гата a се da маі мвлт ла кълтвареа цінцелор. Слъжба dвмнезеіаскъ репрінde вн аспект маі серіос. Віаца клервлвї съ апропіе маі мвлт de віаца апостолікъ, ануінареа ла челе dвмнезеіещі ші толеранца се ануінde маі таре, фъцърнічіса реліціоасъ съ ануръщіе ші пе вnde есте непорочіре, съ гъсеще ші мълоа чea мънтвітоаре de ажвтор. Ла окаціонвл ачеста кь бъкърје почіь помені o нілъ предікь de лавдъ. Ла времеа кърмвірей провісоріе аічі ерам ґата a фаче o колектъ пентрь бісеріка romano-католікъ din Бъкърещі, каре аь фост сферіт мвлт din прічіна кътремървлвї din анвл 1828. Ам аввт ануоіалъ, къ воіь пвтea ануdвплева ла ажвтор ші пе клервл ромънеск, dар ан маі пвцін de кът 24 de чеасърі ам стрънс ші ла dвлсвл маі біне de кът 7000 de леї.

Бінефъчерea, ачеасть маікъ a вмanітъцї, еа акомпанаріесце фіреще ші пе реліціе. Ашезъмънтърі філантропіче аь ануепвт a се ануінца.

Каса копіілор сърmані (орфелінї) аре вн венit de 100.000 de леї. Прівчі сънт дацї спре анлекаре ла доічі, ла върста кввенітъ сънт дацї ла ануъцътвра вної мещешвґ ші кънd сънт ан старе de a ануріжі пентрь еї ансвші, атвнчі лі се дързіеще o ануръкъміnte пот.

Ашезъмънтвл ачеста аь ануріжіт

la анвл	1835	пентрь	263	копіі
„ „	1836	„	299	„
„ „	1837	„	290	„

ла анѹл 1838 пентрѹ 308 копії
„ „ 1839 „ 380 „
ші пентрѹ сѫрманї фъръ de фамілie есте ѹн ашезътѫнт провісор ла Мъркѹца ѹн чеас афаръ din капіталъ, ѹnde се афлъ шасезечї de сѫрманї каре гъсеск аколо храна ші ѫмбръкътінтеа. Ачеї сѫрманї карії аѹ фамілie саѹ рѹde пот шедеа ла дѫншії ші еї прімеск de кътре ефоріе ѹн ажѹтор de 15 леї пе лѹнъ ші о хаінъ пе ан. De ажѹторѹл ачеста се бѹкѹръ 41 de іншї. Венітѹріле ашезътѫнтѹлѹї сѫнт 50,000 de леї пе ан.

Венітѹріле касеї de помапъ сѫнт ѫмпърціте: 34,030 леї, съ ѫмпърцеск ла 680 фамілії ла времеа пащілор, а кръчѹнѹлѹї ші ла 15 Авгѹст, 10,000 сѫнт хотърѫте пентрѹ ѫнгропареа морцілор ші 5970 пентрѹ лефіле амплоіацілор ашезътѫнтѹлѹї, кѹ тотѹл 50,000 леї.

Афаръ de ачеаста съ маї афлъ ѹн фонd пентрѹ трімішії ла адъпостіреа мънъстірілор.

Спіталѹл філантропіеї ѫн Бѹкѹрещї фаче чеа маї маре чінсте рѫвнеї бінефъкътоаре а ромънілор. Ашезътѫнтѹл с'аѹ пъскѹт прінтр'о сѹбскріере ші аре ѹн веніт de 150,000 de леї пе ан. 80 de патѹрї сѫнт пентрѹ болнавії, карії сѫнт къѹтацї de ѹн доктор de медічінъ, de ѹн хірѹрг, de ѹн ажѹтор de хірѹрг, de ѹн економ ші de ѹн спіцер.

Тоате ашезътѫнтѹріле ачесте п'аѹ ліпсіт а продѹче ѹн ефект фаворабіл асѹпра попѹлацієї. Соартеа а маї мѹлтор непорочіцї с'аѹ ѹшѹрат. Місеріа кѹ тріста са прівеліще нѹ се маї веде ѫн пѹблік пе ѹліцъ, фіind къ ѫнцелептеле мъсѹрї а ѹнѹї гѹберн філантропік 'іаѹ дат лок de адъпостіре ші de скъпаре. Сѫрманії трімит рѹгътѫнтеле лор кътре атотпѹтернікѹл Dѹмнезеѹ ка съ бінекѹвінте мѫїніле бінефъкътоаре а ачелор карії аѹ презідѹіт ла формареа нѹмітелор ашезътѫнтѹрї ші пъ ачеле сѹфлете іѹбітоаре de оменіре, каре прін дарѹріле лор челе ценероасе аѹ контрібѹіт ла ачесте опере сфѫнте.

Dѹпъ опера D. віконте de Грамонт, традѹс din францозеще de

Вілхелмі-Бікенбах.

Галац, 27. Декемвріе в. 1845.

TRANCILBANIA.

Брашов. ѫн 7. Февръаріе к. н. адѹнъндѹсе цінѹтѹл ѫнтрег се алеасеръ чеї шесе кандідацї пентрѹ графѹл націеї съсещї. ѫнтре ачеіа ведем стънd ѫн фрѹнте пе к. к. консіліар de кѹрте Лѹдовік de Росенфелд, іар дѹпъ ел ѹрмеазъ секретаріѹл de гѹберн Самѹіл de Бренерберг, маї ѫнколо пе секретаріѹл гѹберніал Францiск Іосіф de Салмен, ал патрѹлеа пе консіліаріѹл дела тесаѹраріе Міхаіл Конрад, ал чінчілеа пе к. аџент de кѹрте Францiск Конрад ші ал шеселеа пе сенаторѹл din Брашов Петрѹ Ланге.

Жѹрналѹл съсеск din Сібіїѹ копрінde ѫн нѹмърѹл съѹ чел din ѹрмъ ѫн прівінца веніреї швабілор дела Віртемберга ѹнеле ка ачестеа: „Ачі сосеск ѫнтр'ѹна маї мѹлцї емігранцї дела Віртемберга, дінтре карії ѹнії ш'аѹ ші афлат ачі доріта локѹінцъ, іар партеа чеа маї маре кълъторещe прін деосебітеле скаѹне съсещї спре а'шї афла локѹрї потрівіте пентрѹ ашезаре.“ (Фіе нѹмаї чіркѹмспекцї, кѹм аѹ фост чеїлалцї; пе банї гата ші пе ракіѹ (вінарс); ѹнії ромънї ѫшї вінde нѹ нѹмаї мошіа, чі ші къмаша. Doї, треї анї, ші доріnцеле D. др. Селнер се вор ѫмплінї кѹ скѹмпътате ѫн пътънтѹл кръіеск!)

Чіне ар фі крезѹт! Невіновата петречере а челор треізечї канцеліщї ромънї дела М. Вашархеї аѹ ръсѹнат ші ѫн жѹрналеле de модъ din Пеща. Pesti Divatlap ѫн Np. 2. ѫнтреабъ кѹ мъніе, къ кѹї требѹе лімба ромънеаскъ? Ръспѹнс: требѹеще кѹї аѹ требѹіт о міїе шепте сѹте de анї трекѹцї; требѹеще ла врео шесе міліоане de ромънї, пе карії Dѹмнезеѹ 'іаѹ лъсат тот оаменї дѹпъ кіпѹл ші асемънареа са ка съ ворбіаскъ акасъ, афаръ, ѫн школъ, ѫн бісерікъ лімба лор чеа плъкѹтъ ла тоцї чеї неорбіцї de патімї, о лімбъ дѹлче, сопоаръ ші кѹлтівабілъ de мінѹне, ші лор ле требѹе ачеастъ лімбъ пентрѹ тоате веакѹріле віітоаре. Іар Életképek тот din Пеща ѫшї бате жок ші асеамънъ пе ромънї кѹ броащеле, каре поатъ нѹмаї прін пороіѹ. Ромънії вор щі деспрецѹі тотдеаѹна мъскърітѹрї de ачестеа, ші ноі ѫнкъ нѹ афлъм кѹ кале а перде ворбе асѹпра ѹнѹї ѫнгънфат жѹрналіст.

Жѹрналѹл дела Клѹж Erd. Hir. ші дѹпъ ел чел съсеск din Сібіїѹ, Siebenbürger Bote кѹпрінd ѫн колоанеле лор ѹн артікол докѹментат кѹм се каде, коцрінзъторіѹ de тóте абѹзѹріле че се фак кѹ Газетеле пе ла ѹнеле дерегъторії постале, ѹnde саѹ се рецінѹ Nрії кѹ тотѹл, ші се трімит пе ла алцї абонацї, de карії редакціїле нѹ щіѹ німік, саѹ се спедѹіеск перегѹлат ші кѹ ліпсъ ш. а. ш. а.

АѸСТРІА.

Віена, ѫн зілеле трекѹте се чітеа ѫн Ліодѹл аѹстріак ѹн план мърецѹ прівіторіѹ кѹ деосебіре асѹпра комерцѹлѹї, прін каре адекъ се спереазъ, къ с'ар пѹтеа ѫмфіінца ѹн дрѹм кътре India ръсърітеанъ ші кътре Кіна песте ѫнгѹстъцімеа Сѹецѹ. ѫн проіептѹл ачеста ар фі съ се ѫмпреѹне мареа медітеранъ кѹ мареа рошіе прін ѹн канал ші аша съ се факъ о кале комерціалъ пънъ ла міжлокѹл Асіеї. Проіептѹл ачеста é спріжініт de тоате пѹтеріле челе марї din Еѹропа ші дѹпъ кѹм се спѹне, Мехмед-Алі ѫнкъ нѹ се аратъ стреін de кътре ѫнdеплініреа лѹї. Спеселе се вор пѹрта de кътре тоате пѹтеріле челе марї ѫнdеобще. — С'аѹ маї фъкѹт одатъ поменіре ѫн жѹрналѹл ачеста деспре емапчіпареа къторва сате din Ѹнгаріа ѫн ѹрмареа лецілор дела діетеле din анѹл 1836—1840, анѹмит деспре Чаба ші Сарваш кѹ о імпопѹлаціе de 40,000 локѹіторї, акѹм сънтем ѫн старе а аръта маї мѹлте десробірї de ачестеа че се ѫнтрепрінd астъзї ѫн Ѹнгаріа. Аша ѫн зілеле трекѹте се рекѹмпъраръ деодатъ шептеспрезече сате че се цінеа de доменіѹл графѹлѹї Батіані. Асеменеа ші ѫн комітатѹл Пещії дóъ сате марї: Патаі ші Ордаш че се цінеаѹ de мошіа архі-епіскопѹлѹї дела Калочеа, тоате ачестеа се

се рескѣмпъраръ астфелїѣ, дѧ кът пѣ маї аѣ пічї ѣн репорт кѣ пропрїетарїл де маї маінте, чі фіекаре сътеан есте стъпън пецертвріт песте мошіа, че маї маінте о лѣкра нѣмаї кѣ дрепт де іованіѣ. Вашархелїѣ ші Слътесъл дѣ оръшеле дѧсемнате стаѣ астъзї дѧ дѧпоіалъ, дѧ кът песте нѣдіи вор фі ші ачестеа словоде. Вашархелїл есте оръшълл (oppidum) чел маї дѧсемнат доар дін тоатъ Българія; къчї ел нѣмъръ песте 42.000 локуїторї. (Оаре ажѣнце-вом ші ноі арделенїї кѣндва зіле де ачестеа!)

Chronicâ strâinâ.

Франца. Паріс, 18. Іанѣаріе. Щіріле че він дела Алџір, сънт фоарте серіѳсе. Авдел-Кадер дѧ лок де а се ретраце кътре Мароко, се пенеде дін кънд дѧ кънд ка ѣн леѣ тѣрват асѣпра ѣнеіа саѣ а алтеіа дін ошіріле франџезе; апоі не ѣнде ажѣнце ел, кад ші франџезіі кѣ свтеле. Ачестеа ші алте пресемне, че ва фі авънд ел, л'аѣ дѧдемнат а'ші реорганіза гѣвернъл че л'аѣ авът одатъ, орълѣвіндѣ'ші калїфе, адїї ші каїзї. Асеменеа ѣвенїмтѣ фак о дѧтіпъріре фоарте реа дѧ репресентанції попорълві франџезѣ, карїї токта акът фіінд адѣнаџї ла олалтъ, дѧчеп а се черта пентрѣ маріле спесе че се конспмѣ кѣ Алџірѣл пе тот анѣл, фъръ а се ведеа ресълтатъл доріт.

Італіа. Тѣрін, 17. Іанѣаріе. Нѣ пе есте кѣпоскът ресълтатъл че'л вор фі авът конворвіріле персонале але патріархълві кѣ дмпъратъл Ніколае ші іаръш негоціаџіїле дѧтре ачесте дѣ кърџі, каре де атънчі дѧкоче се мънъ дѧтр'ѣна. Атъта дѧсъ џім, къ патріархъл дѧ чередеа са се тръџінеще пе лънгъ вршътоареле патрѣ пѣнкте; а) вісеріїле католіче дін Рѣсіа ші дін Полоніа рѣсіте съ поатъ кѣмінека кѣ сказнъл патріархал; в) късъторіїле местекате съ се орълндѣіаскъ алтфелїѣ; къчї дѣпъ лецеа че домнеще астъзї дѧ Рѣсіа, прънчіі дін асеменеа късъторіі фіе де секс бърбътеск, орї фемеіеск, се креск тоџі дѧ релецеа статълвї; 3) Алецереа епіскопілор, саѣ маї ѣне дѧтърїреа лор; 4) дѧтоктїреа семінарелор католіче дѣпъ порта челорлалте дін лѣмеа католікъ. Бітасерът а спѣне, къ папа кѣ окасіа де девънзї чербе дела Ніколае, ка съї кончеадъ а'ші тріміте ѣн пѣнчіѣ дѧ кънітала мѣскалъ; дмпъратъл дѧсъ пъї пътѣ да респѣнс хотърът дѧ прівінца ачеаста, зікънд къ ар авеа а се дѧцелеце маї дѧтъіѣ кѣ сподѣл рѣсеск.

Баварія. Мінхен, 25. Іанѣаріе. Дн кърер, че аѣ вепіт астъзї дела Італіа, адѣче фаіма деспре моартеа дѣчелвї домніторіѣ дѧ Modena, каре зіче, къ ар фі репосат дѧ 20. але ачестеіа. Дѣчеле Франџіск ал 4-леа, архідѣче де Австріа с'аѣ пъскът дѧ 6. Октомв. 1779. Ел ажѣнсе ла гѣвернъл ачелвї дѣкат пріп дмпоіелеле дела 1814—1815. Е де дѧсемнат, къ ачест домніторіѣ п'аѣ врът нічї дѧ ора морцїї съ рекѣноаскъ де реџе лецѣіт пе Лѣдовік Філіп дін Франца, каре — кѣм џім, аѣ ажѣнс пе трон пріп революція дін Ізліе (1830). Бътрънъл пътіміа де мълт де дѣререя оаселор, ла каре се адъогї акът ші о ръчеалъ.

Прѣсіа. Посен, 17. Іанѣаріе. Черчетъріле політіче дѧкъ тот декврг; дѧ зіледе ачестеа се адѣсе дѧ прінсоаре ѣн преот католік, фоарте дѧпінтат дѧ пъртъ. Че ва фі грешіт нѣ се џіе, се ведѣ дѧсъ къ ші ел аѣ фост местекат дѧ ачел комплот.

Рѣсіа. Ст. Петерсвѣрг, 15. Іан. Дмпъратъл Ніколае сосі дѧ кънітальѧ дѧ 11. але ачестеіа. — Се ворвеще кѣ дѧкредінџаре, къ гѣвернъл ар авеа де гънд а дѧтродѣче ші дѧ Полоніа кълindарівл чѣл рѣсеск (Ізліан). — Се спѣне къ дѧ Полоніа с'ар фі обсерват де ноѣ емісарї дін Франца ші дін Белџіѣ, карїї аѣ стръвътът пънъ дѧ пъвтрвл Рѣсіеї. (Taz. de Aвг).

— Черкасіенії — кѣм се ведѣ треаба — се џіѣ вате ші іарна. Дѧ 12. Дек. в. т. ісві Шаміл кѣ 12—14,000 фечіорї пе трєї пърџї асѣпра мѣскалілор. Че вор фі іспръвіт пѣ џім сігѵр, неафлънд нічї о кореспондінцъ прівать дін пърџіле ачелеа, де кът нѣмаї вълетінеле офічіале, каре акът ка ші алтъдатъ ворвеск кѣ мълт лаѣдъ деспре кірвінџеле рѣсещі, ноі дѧсъ авем прічінъ а не дѧдої, де време че алтъдатъ вѣзърът, къ кънд се лъѣда маї мълт, атънчі ера пагѣба мѣскалілор маї маре. Дндѣ е марѳ, е ші пагѣбъ.

Дікціонарїѣ латіно-ромънѣ ші чева пентрѣ літѣра ромънъ.

(Дпкеіере).

3. Фіе-кърві квънт латін і се ва арѣта деріваціа дін патърала са етімологіе, ші се ва есплїка дѧ тоате адевърателе лві дѧцелесврі пропрії ші фігврате дін діферітеле вързте але латінітъції, маї алес дін чеа де аър, се вор пѣне квінтеле латіне ромъніте дѣпъ обічнвітеле кінврі де ворвіре дін деосевітеле пърџі але ромънілор, кѣ тоате ачестеа квънтъл нѣ ва фі преа дѧтіпс ші лъџіт ка съ тѣрбѣре капъл сколарелвї, пецінd ел дін семнфікъріле челе мълте, петребвінчоасе стѣдіълві съѣ, пе каре съ алеагъ де маї бънъ.

4. Квінтелор латіне лі се ва дѧсемна квантітатеа сілавелор, саѣ мъсѣра топълві дѧ кът чере требвінца просодіеі.

5. Се ва дѧгріжі дѧ кът ва фі пріп пътінцъ ші де кърџіреа лінвеї ромъне, де ачеea дѧтр'аст дікціонарїѣ вор лінсі квінтеле челе стреіне, че нѣ ле дџелеге де кът нѣмаї о парте де ромъні, прекѣм: (мезат, калавалък, мѳфлез, хатър, мѣсафір, вътвашір, мазъл, такъм, чівлѣкчіѣ, тътвџіѣ, сімџіѣ, сврџіѣ, тонтавџіѣ, џівверџіѣ, воіавџіѣ, сѳфрагіѣ, хавџіѣ, чівлама, іахніе, кешкіевак, ш. а. т. Асеменеа: чорнъ, отношеніе, дежврстѳ, полк, полковнік, піхотъ, оставкъ, каравъл, часовоіѣ, прєсвстіре, сметря, папрістан, чіновнік, інак, інрочі, сіп, от, сѣд ш. а.) асеменеа вор лінсі ворвеле челе ізріде (корчіте) кѣ фіналвріле челе де ръс тѣрчеџі дѧ лък, прекѣм: (авокатлък, професорлък, авторлък, інџінерлък, ш. а. ітем дѧ џіѣ ші чіѣ,

прекѣт: лаптеціѣ, орі маі рѫѣ лаптаціѣ, кафеціѣ, кіріціѣ, тавакчіѣ, контракчіѣ ш. а.) Асемѣнеа фіналѣріле греческі ѧл ірісіре, прекѣт формарісіре, рекомендарісіре, регѣларісіре, гратѣларісіре, пѣблікарісіре, пѣмерарісіре, „кѣлкарісіре, скѫларісіре, мѫнкарісіре:“ ш. а. тот аша ші челе ынгереші ѧл ѣлзіре, ынгр ші шаг, прк: фортѣлзіре, комѧндѣлзіре, гратѣлзіре, пѣблікѣлзіре мецецѣг, віклецѣг, пріетѣнѣг, фертішаг ш. а. аша вор ліпсі ші фіналзріле де адіективе славоняці ѧл нік, матеріалнік, формалнік, локалнік, консісторіалнік, провінціалнік, даторнік, пѣтернік, пѣрцелнік, пахарнік, вістіернік ш. а. тот аша ші челе авѣсіве ѧл еск, прекѣт ѧл лок де тропіческ, реторіческ, поетіческ, історіческ ва фі біне, тропік, реторік, поетік, історік тот аша метафорік, трацік, класік, граматік, сінтактік, філософік, отерік, сократік, платонік, евапцелік, теолоцік, канонік, віблік, арабік, славік, орі славон, сіріак, латін, ромѫн, франдоз, ш. а. каре фіналѣрі стреіне ші аша де врѣте, пѣ щіѣ кѣ че пѫнктѣіре агѫцате коадѣ де квінтеле челе керате ші фрѣмоасе ромѫнещі, пе каре деформѣндѣле аша ле слѣтеск (рѣшіне пентрѫ аквм!) ѧл кѣт авеа се маі пот апаліса ші коноаще діп че рѫдъчінъ сѫнт.

Кѣчі дѣпъ мѫртѣріа D. І. Вѣкѣрескѣ де време че пѣ требѣе съ латінім, нічі съ італіенім орі съ франдозім ш. а., кѣ кѣт маі пѫцін съ тѣрчім (дѣде се ѧнделег тоате корчіріле) чі сѫнтем даторі съ ромънім орі че квѣнт дѣпъ тіпѣл фірей лімбеі ромъне.

Ѧнсъ не лъпгъ квінтеле челе керате ші адевърате ромъне вор інтра ѧнтр'ачест дікціонаріѣ тоате квінтеле, челе, де ші стреіне, дар прін фатала традѣчере а кърділор бісерічещі дінтр'алте лімбі ѧл чеа ромънъ, інтрате дін ачелеа ѧл бісерікъ, ші д'аці квпоскѣте тѣтълор ромънілор, маі алес челор дінкоаче де Дѣнъре (не каре о пѣмеск вній лімбъ бісеріческъ) ші каре квінте стреіне акѣм аша зікѣнд сѫнт ромъніте, де тоці пріміте саѣ четъценіте (civitate donata) прекѣм: „дѣх, веак, славъ, ізвъвіре, овіце, попод, вогат, неам, подоавъ, обічеіѣ, жертвъ, сѫрвіціт, дрягосте, пъдежде, зъмісліре, порѣнкъ, тълкѣіре, весте, маслін ш. а.“

6. Дін челе маі сѣс зісе ѣрмеазъ, кѣ квінтелор ромъне лі се вор да фіналѣріле челе пропріі ші адевърат семніфікатіве, прк. „сѣвт.: а, е, ѣ, іѣ, ie, арѣ, аріѣ, орѣ, оріѣ, оаре, ъріѣ, авѣ, алѣ, еъѣ, елѣ, інѣ, ілѣ, ілѣ, ізне, осѣ, ате, етѣ, ътѣ, есе, име, ецъ, ѧпт. Адѣект. а, е, ѣ, вѣ, дѣ, едѣ, алѣ, ілѣ, ілѣ, ълѣ, еѣ, аче, ечеѣ, арѣ, аріѣ, вндѣ, квпнѣ, ікѣ, ічіѣ, атілѣ, іѣ, інѣ, осѣ, епгѣ-ѧнтѣ, ерпѣ, ърпѣ, атѣ.

Афаръ де ачеаста се вор форма ші квінте пóе ромъне че вор есплікa адевърат пе челе латіне, маі ълртос се ва фаче ачеаста прін дерівацііе ші компънере, адікъ прін вніреа препосіцелор саѣ а алтор зічері кѣ рѫдъчіна, каре ла скімбареа фіекърій препосіцій орі фіналѣ скімвъ ші ѧнделесѣл квінтелеі; кѣ тóте ачестеа сѣ ѧнвоіторѣ де квінте ромъне пѣмаі аколо воіѣ фі, вндѣ ва чере требѣінца, пефііндѣ'мі скопъл деа дрептъл а скріе карте пентрѫ реформареа лімбеі ромъне, чі лѣкрареа вній дікціонаріѣ латін ромън пентрѫ ѧнлесніреа сколарілор ромъні ла ѧнвъцареа лімбеі латіне, чеа дін тъіе карте ѧл фелъл съѣ.

7. Ла сфършітъл кърціі се вор адъога ѧл рѫндъл алфаветік пѣмініле латіно ромъне пентрѫ географіа поъ.

8. Дѣпъ ачеаста вор ѣрма доѣе апіпендіче, ънъл пентрѫ календаріѣл роман, ші алтъл деспре монетеле, мъсъріле ші пондеріле романе.

Ачестеі кърці де ші пъ і се поате фаче нічі о лавдъ ѧнаінте, кѣчі тот лѣкрѣл се лавдъ де сіне, дар пѣ се пот тъчеа нічіе фолосърі, че петъгъдѣіт вор ісворъ дін трѫпса:

а) Ва ѧмбогъці лімба ромънъ фоарте мълт кѣ пѣміреа тѣтърор квінтелор латіне ѧл ромънеще, перъмѣінд нічі о зічере некотезатъ, дѣпъ каре апоі се ва пѣтеа лѣкра ші партеа II, адікъ дікціонарѣл ромъно-латін.

ѣ. Ва фаче съ фіе пѣмаі ѣна ші ачеашї лімбъ ромънъ ѧнтре скрііторіі ромъні, фіе ачеіа дін орі че парте де лок вор фі, ші ачеаста ва фі чеа кърать, че се скріе де чеі літерацї ла Бѣкърещі, Ієші, Краіова, Газета де Трансілванія, ші аша кѣ кінѣл ачеста лімба ромънъ се ва кърці кѣ време де мърчінії чеї вълцъі дін лімбі стреіне, каре фак, ка пѣ пѣмаі алції, чі кіар ші ноі ѧнвіне ѧл мълте съ пѣ пе коноаще.

Де ші ачест дікціонарѣ се лѣкреазъ кѣ аша крѣдъ остенеалъ, ші песпсъ грестате, есплікъндсе тоате квінтеле дін лімба чеа маі богатъ латінъ ѧл чеа маі сърак ромънъ, афаръ де ачеаста келтѣеліле тіпърілеі анъпд а фі фоарте марі, дѣпъ щінца че авем дела челе маі вне тіпографіі, дар пефііпд скопъл лѣкърії вр'ѣп ѧпдетнѣ де кѫщіг пекѣпіарѣ, де ачеea ачеастъ карте се ва да кѣ чел маі мік ші маі де жос прец че пѣмаі се ва пѣтеа, ка кѣ кінѣл ачеста орі каре дорітор съ'л поатъ кѫщіга фъръ грестате.

Ачест дікціонарѣ се ва тіпърі ѧнтр'о тіпографіе солідъ дін цінътъл Австрієі, ка дѣпъ ѧнчепере съ пѣ зъбовеаскъ тіпърірea, емінд тот деодатъ лѣкрѣ вѣп, корект ші фрѣмос, парте ка дѣпъ съвършірea тіпъріреі съ се поатъ адъче ѧл прінчіпателе ромъне атълтеа кърці, кѣте вор фі де лінсъ, рѣмѣінд ші фрацілор ромъні дін цінътъріле Австрієі атътеа, кѣте ле вор фаче требѣінцъ; ші аша ші ачещі дін ърмъ съ'л поатъ авеа фъръ педекъ.

Песте пѫцін ва еші фоаіе де авонаџіе ла ачест дікціонар латін-ромън, ѧл каре се ва ърта предъл ші локъл авонърії.

Проф. Н. Бълъшескѣ.

РЕДАКТОР: ГЕОРГІЕ БАРІЦ. EDITOR: IOAN GĂȚĂ.